

HALÁSZ MARGIT

Treno Ongaro

HALÁSZ MARGIT (1964) Budapest

9.

Nem így terveztük, ez lett belőle, nem szépítem, vonaton ülök, és szenteste van. Azon tűnődöm, hogy pontosan mettől meddig mondható szentestének a szenteste. Ha például öttől éjfélig, akkor simán elérhetem. Ha már négytől, akkor lekéstem. Úgy volt, hogy csak a nagyvárosig kell vonatoznom, onnan autó visz. De ahogy a közmondás tartja, ember tervez, Isten végez. Miért éppen ezen az estén lenne ez másképp? És ő úgy végzett, hogy egy piros úttörőmozdony húzta kocsiban várakozzam az istállómeleg félhomályban.

Nem így terveztem, mégsem bánom. Arra gondolok, ha Krisztusnak megfelelt a rozoga jászol, nekem miért ne lenne jó ez a kis piros vonat. Dán népmesében érzem magam, kint szikráznak az apró hideg fények. Mi van, ha a mozdony nem is igazi, hanem játék mozdony, melyet épp most akarnak becsomagolni, és egy nagy tér kellős közepén álló, égig érő fenyőfa alá tenni? Állítsátok meg a mozdonyt, ki akarok szállni, motyogok félálomban.

A mozdony áll. Egyedül vagyok ember a kocsiban, egyedül vagyok ember a Földön. Várom a kigyulladó fényt a fejem felett. Végre felpislákol, de meggondolja magát, és kihuny. Nincs még itt az ideje a fénynek, ezen az estén szigorú forgatókönyv szerint történik minden. A kalauzt ténfergő ólomkatonának nézem, épp most keresgéli a játék sípját. Belefúj. Hajrá, fogyjon az út, testvéreim, sietek hozzátok.

Nagyot ránt a mozdony, előrebukom. Mint égi jelenés, megnyílik az ajtó, és begurul egy babakocsi. Az orrom előtt áll meg, keresem a kezét, mely betolhatta, de nem látok semmit, csak az ajtó csapódását hallok. Rápihenek pár másodpercig a csodára. Próbálok a formális logika szerint értelmezni. A csodába már, a csodálatost nem lehet tudományosan megmagyarázni. Egy dedet tolt be valaki az üresnek hitt vonatkocsiba. Ezt a babát istenuccse nekem rendelte az ég. Az igazat megvallva jó pár éve letettem a mindennapi gyerekevelés édes terhét, szívesen átadom másnak a soha viszsza nem térő alkalmakat. De kit érdekel, hogy én mit akarok. Itt egy új életről van szó! Állj fel, vedd öledbe, és ringasd.

Állok a vonaton a babakocsi felett, vihar előtti csend. Nagy levegőt veszek, ujjaim begyét félve indítom, nehogy feljesszem a jövővényt. Nem szeretném megzavarni az álmát. Tapogatom, fogdosom, de nem érzem testének melegét. Mi ez az egész? Tudni akarom az igazat. Megragadom a tolókart, a fény felé nyomom a koszlott járgányt. Érdes tapintású pokrócot matat a kezem, egy cumisüveget és pár fémdobozt lelek. A cumisüveg már megvan, de hol a baba?

A baba ölben érkezik. A riadt szülők másik két kisgyermekkel épp felugranak a mozgó vonatra. Szerencsére nem magas a lépcső, így bal eset nélkül megússzák. Persze, hogy megússzák, hisz ezen az estén minden hibátlanul megírt forgatókönyv szerint történik. Ez a vonat megy...?, kérdezi az áldott állapotban lévő fiatalasszony, és egy ellenkező irányban lévő várost említ. A vonat robog. Nincs megállás. Ezt az utat végig kell járniuk. Mégpedig a végállomásig, javasolja a kalauz, mert onnan tíz perc várakozás után indul vissza a szerelvény. Úgy kábé másfél-két óra múlva érnek vissza a nagyvárosba, és felszállhatnak a nekik rendelt vonatra. Arra, ami hazaviszi őket.

Rínak a dedek. Vagy inkább erőtlően nyekeregnek és nyafognak. Az egyik kislány megáll az ajtónál. Hiába kérlelik, üljön le, nem mozdul. A rongybabája ruhája az ajtónyílásba szorul, hiába ráncigálja, nem engedi az ajtó. Ez a baba immár az övé. Egyetlen vágyat érzek, robogjon a vonat, vagy inkább szálljon fel az égig. Ott történnek most a csodák, legyen a másfél óra másfél másodperc. A Kisdedhez imádkozom, mozog a szám, mint a nagyanyámé mozgott imamondás közben. Arra kérem az Urat, ha már megszületett, juttassa ezt az áldott családot haza, de minél előbb.

Nem így terveztem, de ez lett belőle. Nem szépítem, vonaton ülök, szenteste van. Már nem érdekel mettől meddig mondható szentestének a szenteste. Aggódok értük, félttem őket. Különösen ezt az áldott állapotban lévő sokgyerekes, sokszoknyás, ártatlan arcú szüzet. Honnan jönnek? Kik ők? És hová mennek? Zakatolnak, hasogatnak bennem a kérdések.

Honnan jövök? Ki vagyok? Merre tartok így szentestén a fényárban úszó vonaton?

10.

Kötök a vonaton. Végeztem a *Holt lelkekkel*, szégyen Csicsikovot lefülelték, ezen gondolkodom. Van a szem látóterében egy szélső sáv, melyet akkor is lát az ember, ha előrenéz. Nos, ebben a sávban ül egy utastárs, és pofátlanul bámul. Ez még nem lenne baj, de közben ütemesen dobol az ujjával a lecsukható faasztalkán. A baj az, hogy egyre hangosabban dobol.

Tiszta simát kötök, agyjógának szánom. Olvasom valahol, hogy a kötés szabályozza a szívverést, csökkenti a vérnyomást, a vér kortizolszintjét, és enyhíti a stresszt. Hát ez az! Kezdek nagyon ideges lenni ettől a dobolós fazontól. Miért nem mobilizik, vagy mit tudom én, bámulja a tájat. Az ablak mellett ül, mibe kerülne az neki? De nem, ő dobol, és engem bámul. Egyszer régen, akkor is vonaton utaztam, egy meglehetősen idős, jól öltözött úr elég pofátlanul stírólt egy középkorú nőt. Mire a nő odament hozzá, és számon kérte, milyen jogon legelteti rajta a szemét. Nézni csak tán szabad, kiskéremszépen, mondta a férfi. Ennyi maradt nekem, ezt már ne vegye el tőlem, drága.

Vonaton kötni nagyon finnes. Ezt egy finn barátóm mondta, és volt szerencsém a valóságban is meggyőződni mondása igazáról. Helsinkiben szálltam fel a Tamperébe tartó gyorsjáratra. Húsz fok volt kint is, bent is. Csak kint mínuszban. Végre lebontottam magamról pár réteg ruhát, melyeket hely híján magamra rakosgattam, a vállamra, az ölembe, a lábamra. A szőrmeusánkából párnát csináltam a fejem alá. Bámultam a hóból előbukkanó bordó faházikókat. Magyarán léháskodtam. Azért írom ezt, mert a finn vonaton rajtam kívül mindenki kézműveskedett. Kötött, horgolt, fát faragott, hímezett, rajzolt, origamizott. Én, balga kelet-európai nem vittem magammal semmilyen alapanyagot. Először arra gondoltam, hogy a kézzel kötött sálamat lebontom, szép lassan, és ezzel beléptől nyerek a Mumin kézimunkaklubba.

Kalevala professzor is az utasok között van, ismeri mindenki. Elkezdek beszélgetni vele. Egy kis szigetről jár be nap mint nap Helsinkibe. Természe-

tesen vonattal. Ezt úgy kell elképzelni, hogy leszáll a vonatról, sífutó lécet köt a lábára, és irány a tó. Nyáron meg csónakba ül, és simán hazaevez. A hosszú vonatúton sokat lehet olvasni, nagyon olvasott lesz az ember az utazástól, jópofáskodom. Nem, nem, ő kézműveskedni szokott, fát farag, csak most éppen végzett a famedvéjével. Egyszerre nagyon ugornak érzem magam finn rokonaim között, benne van a pakliban, hogy kétségbe vonják ezt az egész nyelvrokonságot. Nem is tétovázom, másnap kölcsönzők Tamperében egy sífutó lécet, azzal járok nap mint nap a könyvtárba és az ábécébe. Oldalamon tarisznyával lődöző szíjas ugornak érzem magam.

De visszaülve az ongaro trenóra, állomás-következik. Csak felszáll valaki, gondolom, és a dobos fazont kizökkenti a meglehetősen idegborzoló szerepéből. És igen, jó a csillagállásom, egy népes család száll fel. Ráadásul kiderül, hogy a dobos helybitorló kakukkutas, aki más helyét használja. Fellélegzem. Végre nyugodtan köthetek, azaz köthetnék. Mert egyik újdonsült utastársam kedvenc hobbjaja a kötés, és vége-hossza nincs történeteket mesél fiatalasszony korából, amikor csodájára jártak a kézimunkáinak és kötéseinek. Mi lesz ebből?, kérdezi. Fogalmam sincs, felelem, el szoktam kezdeni, és közben kialakul a forma, a végén meg szépen összeáll az egész. Furcsán néz rám. Ő még ilyen zagvaságot nem hallott. El sem tudja képzelni, hogy kész terv nélkül bármi jót lehetne csinálni. Szó szót követ, és már azt is kétségbe vonja, hogy egyáltalán tudok kötni. Amikor világossá válik, hogy lőttek az agyjógámnak, összehajtom a kötetést, beleteszem egy reklámszatyorba, félredöntöm a fejem, és lecsukom a szemem. Hallom, amint arról hadar, hogy van itt ez a nő, én, aki minden szabásminta és elképzelés nélkül csak úgy köt. Szép, szép a fonál, de ő mérget venne rá, hogy van valami komoly mentális zavarom.

Finnországról álmodom, a Helsinki–Tampere gyorsjáraton ülök kötőtűkkel a kezemben. Egy aranyszín sálát kötünk az utastársakkal, mindenki ott köti, ahol éri. Professzor Kalevala lehúzza az ablakot, a sál kikigyózik, szarvasformát ölt, és meg sem áll a hidegkék éjig.